

Економічні науки

УДК 658.1:687

Левченко Юлія Григорівна

кандидат економічних наук, доцент

доцент кафедри економіки і права

Національний університет харчових технологій

Левченко Юлия Григорьевна

кандидат экономических наук, доцент

доцент кафедры экономики и права

Национальный университет пищевых технологий

Levchenko Juliya

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,

Associate Professor of the Department of Economics and Law

National University of Food Technology

Ківер Анастасія Вікторівна

студентка

Національного університету харчових технологій

Кивер Анастасия Викторовна

студентка

Национального университета пищевых технологий

Kiver Anastasiia

Student of the

National University of Food Technology

МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ

ПІДПРИЄМСТВ

МЕХАНИЗМ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ

УСТОЙЧИВОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ

MECHANISM OF PROVIDING ECONOMIC STABILITY OF THE ENTERPRISES

Анотація. Досліджено теоретичні основи формування механізму забезпечення економічної стійкості підприємства, який дозволяє сформувати підприємству стійкі умови функціонування, шляхом визначення та мінімізації впливу несприятливих чинників, які можуть негативно вплинути на економічний розвиток суб'єкта господарювання.

Ключові слова: економічна стійкість, механізм забезпечення економічної стійкості підприємств, економічна стабільність, економічний розвиток, дестабілізуючі чинники, складові економічної стійкості.

Аннотация. Исследованы теоретические основы формирования механизма обеспечения экономической устойчивости предприятия, который позволяет сформировать предприятию устойчивые условия функционирования путем определения и минимизации влияния неблагоприятных факторов, которые могут негативно повлиять на экономическое развитие предприятия.

Ключевые слова: экономическая устойчивость, механизм обеспечения экономической устойчивости предприятий, экономическая стабильность, экономическое развитие, дестабилизирующие факторы, составляющие экономической устойчивости.

Summary. The theoretical basis of the formation of the mechanism of providing economic stability of the enterprise is investigated, which enables to creating stable conditions of functioning of the enterprise by determining and minimizing the influence of adverse factors that can negatively affect the economic development of the subject of economic activity.

Key words: economic stability, mechanism of providing economic stability of enterprises, economic stability, economic development, destabilizing factors, components of economic stability, program.

Постановка проблеми. Поняття економічної стійкості підприємства тісно пов'язане з його економічним розвитком, оскільки, поняття економічна стійкість виникає під дією впливу деструктивних чинників на економічний розвиток підприємства, які змінюють курс його розвитку. Саме тому дослідження механізму забезпечення економічної стійкості підприємства, зокрема, сутності поняття «економічна стійкість» стає важливою умовою гарантування економічної безпеки суб'єкта господарювання.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Аналіз літературних джерел свідчить, що механізм економічної стійкості підприємства являє собою цілеспрямовану систему управління, яка має комплексний, системний характер і має на меті забезпечення ефективного функціонування суб'єкта господарювання. При цьому здійснюється розробка і реалізація програми забезпечення економічної стійкості підприємства, що має стратегічний характер і дозволяє усунути тимчасові перешкоди і покращити загальний стан об'єкта управління.

Метою статті є наукове обґрунтування механізму забезпечення економічної стійкості підприємств для забезпечення стійкого розвитку підприємств та зростання їх ринкової вартості.

Виклад основного матеріалу. Опираючись на висновки проведеного дослідження існуючих теоретичних положень та підходів обґрунтовано, що економічна стійкість підприємств – це здатність підприємства зберігати стабільну прибутковість, свої конкурентні переваги та забезпечення ефективної виробничо-господарської діяльності в майбутньому з урахуванням постійного впливу найважливіших факторів зовнішнього та внутрішнього середовища.

Як бачимо, поняття економічна стійкість тісно пов'язане із діяльністю суб'єктів господарювання. Тільки за рахунок ефективної виробничо-господарської діяльності, а також ефективного використання свого

потенціалу, що дає змогу протидіяти дестабілізуючим чинникам, підприємство може вважатися економічно стійким.

Аналізуючи погляди вчених стосовно виокремлення складових економічної стійкості підприємства, можна сказати, що однієї спільної думки стосовно складових елементів економічної стійкості науковці не мають.

Так, С. Н. Анохін до складових економічної стійкості відносить: управлінська стійкість, виробнича стійкість, фінансова стійкість, соціальна стійкість, стійкість ділової активності, стійкість рентабельності [1].

В. Л. Іванов, вважає, що доцільно виділяти такі складові економічної стійкості, як: зовнішня, внутрішня, фінансова-економічна, виробничо-економічна, організаційно-економічна [2].

На нашу думку, найбільш повною та вичерпною є думка Галько Л. Р., яка виділяє такі складові економічної стійкості підприємства: виробнича стійкість, ділова стійкість, інноваційна стійкість, маркетингова стійкість, управлінська стійкість, фінансова стійкість [3].

Найважливішою складовою економічної стійкості можна вважати його фінансову складову, оскільки стійке фінансове становище надає можливість вкладати фінансові ресурси підприємства в розробку нових товарів, покращувати виробничі процеси, підвищувати мотивацію працівників, що в свою чергу забезпечує управлінську стійкість суб'єкта господарювання. Важливість управлінської складової полягає в тому, що від психологічного клімату в колективі, інтелектуального рівня працівників залежить конкурентоспроможність підприємства. Варто не недооцінювати і виробничу стійкість від якої залежить рівень прибутку та рівень задоволення споживачів. Для досягнення економічної стійкості підприємства необхідно застосовувати постійний контроль за ефективністю виробництва та забезпечення достатнім обсягом ресурсів.

В процесі дослідження визначено механізм забезпечення економічної стійкості підприємства, як сукупність елементів, методів та заходів їх

забезпечення, взаємодія яких забезпечує економічну стійкість підприємства під впливом дестабілізуючих факторів зовнішнього та внутрішнього середовища.

Розглянуто основні складові механізму забезпечення економічної стійкості підприємства на рис. 1.

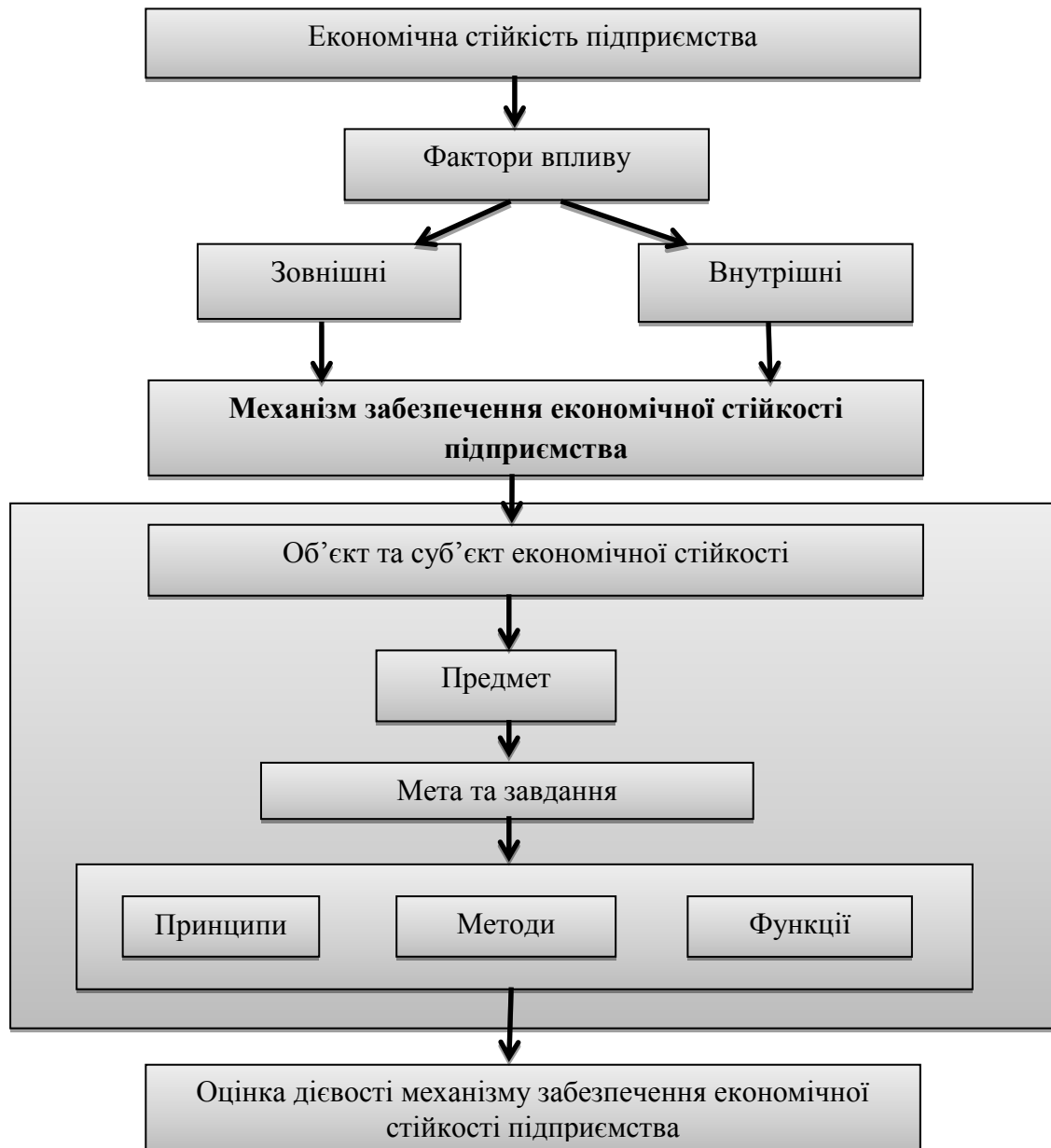

Рис. 1. Механізм забезпечення економічної стійкості підприємства

З рис. 1. видно, що на економічну стійкість підприємства впливають зовнішні та внутрішні фактори, оскільки погіршення економічної ситуації підприємства супроводжується їх спільним впливом.

Внутрішні фактори характеризують стан економічної стійкості підприємства внаслідок впливу дії внутрішніх факторів. Вплив даних факторів за умови ефективного функціонування підприємства допомагає протистояти зовнішнім дестабілізуючим чинникам, але якщо у підприємства виникають проблеми у функціонуванні, то внутрішні фактори виступатимуть деструктивними чинниками, що впливають на економічну стійкість [4].

До показників які можуть охарактеризувати ефективність внутрішніх факторів можна віднести: частка активної частини основних фондів, питома вага діючого обладнання, чисельність робітників, фонд оплати праці, дебіторська заборгованість, середня вартість обладнання, собівартість одиниці продукції, відпускна ціна одиниці продукції, коефіцієнт змінності роботи обладнання.

Зовнішні фактори впливають на формування та підтримку економічної стійкості підприємства та є проявом впливу зовнішнього середовища. В разі їх негативного прояву – вони здійснюють руйнівний вплив на економічну стійкість підприємства [4].

До показників які можуть охарактеризувати економічну стійкість відносно впливу зовнішніх факторів відноситься: обсяг національного доходу, рівень інфляції, рівень безробіття, ціни на сировину та енергоносії, ємність ринку, попит на продукцію, рівень доходів населення.

На основі визначених факторів можна сформувати загрози, які впливають на економічну стійкість підприємства. До загроз економічної стійкості можна віднести: відсутність необхідного резерву для зменшення ризикованості діяльності підприємства, відсутність ефективного стратегічного планування, недооцінка методів складання бюджету підприємства, неефективна інноваційна політика, неякісна технічна, технологічна, ресурсна підготовка виробництва, некомпетентність керівництва та наявність помилкових рішень з їхньої сторони, відсутність планування та недостатня гнучкість їх реалізації, тощо.

Було охарактеризовано основні складові механізму забезпечення економічної стійкості підприємства. Так предметом механізму забезпечення економічної стійкості виступають фактори негативного впливу та їхні прояви, які можуть призвести до порушення ефективності діяльності підприємства в т. ч. його економічної стійкості.

Головною метою механізму забезпечення економічної стійкості є формування ефективного механізму протидії деструктивним факторам, спроможного попереджати і долати кризові явища та процеси на підприємстві шляхом ефективного використання його потенціалу для забезпечення високий рівень економічної стійкості підприємства

Об'єктом механізму забезпечення економічної стійкості є процес прояву дестабілізуючих факторів на підприємстві, а суб'єктом - фізичні та юридичні особи, державні органи, які зацікавлені в успішній діяльності підприємства; керівництво підприємства, що прагне до реалізації його місії і розробленої стратегії розвитку.

До функцій механізму забезпечення економічної стійкості підприємств відносять: планування, організацію, стимулювання (мотивацію) та контроль.

На думку Сітак І. Л. механізм забезпечення економічної стійкості підприємств повинен включати в себе:

- 1) стратегію та службу забезпечення;
- 2) функціональний механізм управління економічною стійкістю;
- 3) тимчасові організаційні структури;
- 4) регламентні системи [5].

На основі досліджених складових механізму економічної стійкості підприємства розробимо програму забезпечення економічної стійкості промислового підприємства (рис. 2).

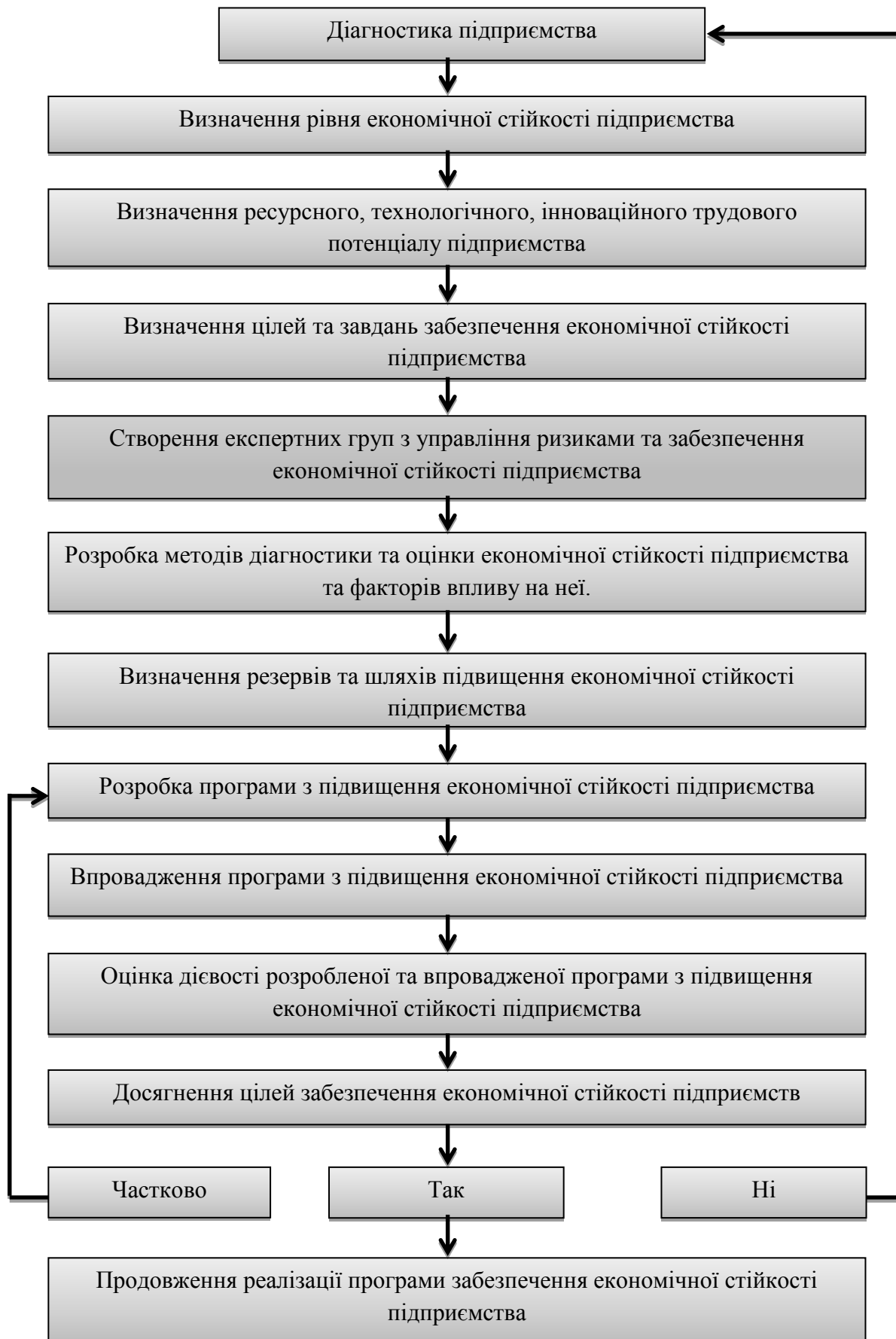

Рис. 2. Програма забезпечення економічної стійкості підприємства

Висновок. Проаналізувавши вітчизняний досвід та досвід зарубіжних країн можна з впевненістю сказати, що підприємства можуть вижити в нестійких умовах зовнішнього середовища, при умові, що вони ефективно використовують механізм забезпечення економічної стійкості підприємств, саме тому в умовах сучасної економіки є актуальною впровадження на підприємствах механізму забезпечення економічної стійкості підприємств. Даний механізм дозволяє сформувати підприємству стійкі умови функціонування, шляхом визначення та мінімізації впливу несприятливих чинників, які можуть негативно вплинути на економічний розвиток суб'єкта господарювання.

Література

1. Анохин С. Н. Основы экономической устойчивости промышленных предприятий в рыночной экономике / С. Н. Анохин // Саратовский гос. технический ун-т. – Саратов, 2000. – 40 с.
2. Иванов В. Л. Управління економічною стійкістю промислових підприємств (на прикладі підприємства машинобудівного комплексу) : монографія / В. Л. Иванов. – Луганськ: СНУ ім. В. Даля, 2005. – 266 с.
3. Галько Л. Р. Забезпечення та підтримка економічної стійкості промислового підприємства : автореф. дис. канд. екон. наук : 08.00.04 / Галько Л. Р. ; НАН України, Ін-т пробл. ринку та екон.-екол. дослідж. - О., 2010. - 20 с.
4. Смолякова О. М. Теоретичне та методичне забезпечення оцінювання економічної стійкості підприємства : автореф. дис. канд. екон. наук : 08.00.04 / Смолякова О. М. ; Харків. нац. екон. ун-т ім. Семена Кузнеця. - Харків, 2016. - 20 с.
5. Сітак І. Л. Механізм забезпечення економічної стійкості підприємств / І. Л. Сітак // Економічні науки. Сер.: Облік і фінанси. – 2012. – Вип. 9 (3). – С. 295-301.